

Урок № 3

Тема: Діалог. Тире при діалозі.

Наша родина - рідна Україна. (слайд №1)

Мета: поглибити знань про діалог і розділові знаки при діалозі; формувати вміння правильно конструювати і грамотно записувати діалог; сприяти розвитку мовотворчості учнів, логічного мислення, зв'язного мовлення; підвищувати культуру усної і писемної мови; впливати на виховання взаємної поваги, толерантного ставлення до думки співрозмовника; любові до батьківщини.

Тип уроку: комбінований.

Цілі (очікувані результати). Після уроку учні зможуть: (слайд №2)

- давати визначення понять «діалог», «репліка», «монолог», «полілог», «допоміжні засоби спілкування»;
- пояснювати правила розстановки розділових знаків при діалозі;
- інтонаційно виразно читати діалоги ;
- переробляти речення з прямою мовою на діалог.

Методи, прийоми і форми роботи: методи «Покладання мети», «Вчу навчаючись», інтерактивна диференційна вправа «П'ятипелюсткова квітка», творча робота, прийом «Лінгвістичний двобій», «Асоціативне гроно», орфографічна розминка.

Тип уроку: комбінований

Обладнання: підручник, таблиця, опорні схеми, ПК, мультимедійна дошка, мультимедійна презентація.

Внутрішньопредметні зв'язки: синтаксис (текст), пунктуація, лексикологія, орфографія

Міжпредметні зв'язки: література, етика

Перебіг уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного настрою. (слайд №3)

- Який у вас настрій на початку уроку?
- На кольорових листочках намалюйте у зошитах свій настрій.
- Чи зміниться він наступного уроку?

II. Перевірка домашнього завдання.

III. Актуалізація опорних знань, умінь, навичок.

1. «Лінгвістичний двобій». (Два учні за відведений час ставлять одне одному питання і одразу дають відповіді. Якщо хтось не знає допомагає клас).

- Що таке пряма мова?
- На що вказують слова автора?
- Яка мова непряма?
- На що вказує звертання?
- З якою інтонацією вимовляється пряма мова?
- З якою інтонацією вимовляються слова автора?
- Які слова можуть вказувати на слова автора?

2. «Ти - Редактор» або коректор(слайд №4)

- Відредагуйте речення і запишіть.

Це лікарство потрібно приймати кожного дня по ложці на пустий желудок на протязі місяця.

Магазин працює круглодобово.

Старий оповідач захопив усіх присутніх захоплюючим оповіданням.

Висловлюючи своє ставлення до подій у країні, він наголосив на тому, що вже давно час приймати міри по налагодженню усіх галузей виробництва.

Через дві неділі я маю їхати у зарубіжну командировку.

Стоячи на зупинці дівчина кинулася мені в очі своїм строкатим вбранням.

3.«Влуч в ціль» Встав крилатий вислів у потрібне місце. (слайд №5)

(«Щоб жити, потрібні сонце, воля і маленька квітка»),— говорив великий казкар Ганс Крістіан Андерсен.

(«Ой, яка чудова українська мова!») — захоплено писав український поет Олександр Підсуха.

«Ті школярі, які нічого, крім підручників, не читають, дуже поверхово оволодівають знаннями». - писав письменник і педагог В.О.Сухомлинський.

- До якої тематики текстів могли б підійти ці вирази?

4.Орфографічна розминка (письмово). (слайд №6)

- Заміни словосполучення словниковими словами:

кожного дня –
кожної години –
слова прощання -

- Прочитай, правильно наголошуючи.(Щодня, щоденно, щогодини, до побачення)
- Склади речення і запиши орфограми підкресли.

IV. Пояснення нового матеріалу.

1. Оголошення теми і мети уроку.

- Сьогодні ми поговоримо про те, як бути приємним та цікавим співрозмовником, дізнаємося, як удосконалювати власне мовлення.

До смаку усім сніданок

З привітанням «**Добрий ранок!**».

Щиро скажеш ти «**Привіт!**» -
усміхнеться цілий світ.

Слово «**дякую**», мій друже,
свідчить, що ти гречний дуже.

«**Вибачте**» - магічне слово,-
скрасить ввічливу розмову.

Якщо дружиш ти з «**будь ласка**»,

То життя неначе казка.

«**На добраніч!**» у розмові
сни дарує кольорові.

Між людьми завжди в пошані
ті, хто гречні і слухняні.

- Які слова ввічливості ви почули?
- Чому вчить цей вірш?
- Які правила ввічливих співрозмовників можемо назвати?

2. Мотивація навчальної діяльності. Метод «Покладання мети».

- Чи хотіли б ви бути цікавими співрозмовниками?
- Що для цього треба вивчити?
- Отже, сьогодні на уроці треба уважно і наполегливо працювати, щоб досягти мети.

3. Метод «Вчу навчаючись». Словникова робота. (По одному входять діти з табличками і розповідають). (слайд №7)

Діалог – передає розмову двох або кількох осіб.

Монолог – висловлювання однієї особи.

Полілог - це дискусія, бесіда трьох і більше учасників.

Репліка – слова кожного зі співрозмовників. Кожну репліку записуємо з нового рядка, перед реплікою ставимо тире. Якщо перед реплікою стоять слова автора, після них ставимо двокрапку.

Міміка - рухи м'язів обличчя, які виражають внутрішній душевний стан людини

Жести – рухи людського тіла чи рук, що супроводжують мовлення або замінюють його.

Інтонація – зміна основного тону, на початку кожної репліки інтонація підвищується. Слова автора вимовляємо з пониженою інтонацією, дещо прискорено.

4. Аналіз діалогів. Фронтально. (слайд №8)

- Скільки осіб розмовляло?
- Чому в цьому діалозі не важливо знати, хто говорить?
- Пригадайте, як називається розмова двох осіб?
- Яку рису висміюють в цьому прислів'ї - діалозі?
- Проаналізуйте спосіб запису діалогу.

1.« Хто винен?» - «Невістка!» - « Так її вдома нема ».- «Та он її плаття на жердці висить!»

2.»Чим ви, хлопці, дома втираєтесь?» - «Батько рукавом, мати подолом, а я на печі так сохну!»

3. «Що ваші дівчата роблять?» - «Шиють та співають». – «А мати?» - «Порюють та плачуть».

4.»Тит, іди молотить!» - «Спина болить!» - «Тит, іди їсти!» - «А де моя велика ложка?»»

5. Метод пошукової роботи. (слайд №9)

Прослухайте текст, дайте відповіді на питання.

- Тема тексту?
- Головна думка тексту?
- Хто з ким розмовляв?
- Прочитайте діалог в особах.
- Як записується кожна репліка діалогу?
- Чому не після кожної репліки вказуються слова автора?
- Як записуються слова автора в діалозі?

НАШ РІД

Мама вишиває на білому полотні зелений барвінок, чорнобривці, сині волошки.
Навіть маленьку качечку-утінку вишила.
— Що це буде, нене? — питає Андрійко.
— Українська святкова сорочечка для тебе, - відповіла матуся.
— Чому українська? — допитується Андрійко.
— Бо вишиваю такі квіти, які ростуть на нашій землі. А земля наша зветься Україною.
І ти — маленький українець.
— А ти, мамо?
— І я українка, і татко, й бабуся, й дідусь. Ми українського роду. І любимо нашу землю, нашу мову, наші квіти. Україна — як наша рідна хата. І сусіди в нас є Білорусія, Росія, Молдова, Грузія, Вірменія. Ми й сусідів любимо, бо вони добрі, вони — наші друзі!

6.Складання і запис схем розділових знаків при діалозі (за попереднім текстом) (слайд №10)

- Репліка діалогу (Рд)? – слова автора (са).
- Рд, - са
- Рд? – са.
- Рд.
- Рд? – са.
- Рд!

7.Трансформація діалогу у непряму мову. (перевірка фронтально - слайд №11)

- Запишіть діалог з попереднього тексту у вигляді непрямої мови.

8. Робота з підручником. (Ознайомлення з теоретичним матеріалом. Учні читають вголос, вчитель коментує при потребі).

9. Фізхвилинка

Всі піднесли руки – раз!
На носках стоїть весь клас.
Два – присіли, руки вниз,
На сусіда подивись.

Раз! – і вгору, два! – і вниз
На сусіда не дивись.
Будемо дружно ми вставати,
Щоб ногам роботу дати.

V. Закріплення вивченого матеріалу

1. Виконання вправ підручника

2. Інтерактивна вправа « П'ятипелюсткова квітка».

Умови: учням пропонується квітка з п'ятьма пелюстками (картки), на яких розміщено завдання для кожної групи. Завдання протягом 20 хв. Виконати завдання й побачити квітку в її первісній красі. Доповідачі озвучують результати групової роботи та прикріплюють пелюстки на дошку.

- Давайте пригадаємо **правила роботи в групах.** (слайд №12)
 - а) уважно прочитайте завдання;
 - б) визначте, хто говоритиме першим;
 - в) по черзі висловте свої думки;
 - г) дійдіть до спільного висновку.

Завдання :

1. Запишіть слова привітання, прощання, подяки. (слайд №13)

2. Пригадайте і запишіть правила спілкування. (слайд №14)

3. Утворіть форму звертання від слів кінь, річка, Ольга, Юрій, Марина, вчитель, чоловік, подруга, сестра, брат. (слайд №15)

5. Складіть і допишіть пропущені репліки. (слайд №16)

Велика любов

- Бабусенько, ти у мене найкраща!
-(І чому ж так?)
- Ти такі смачненькі пиріжки печеш!
-(Оце й усе?)
- Ти й картопельку садиш, і їстоньки вариш, і порядок наводиш. Ти у мене молодець.
-(От дякую, Назарчику, якщо ти все це бачиш. Візьми за це вареничків з вишнями.)
- Дякую, бабусю! Я тебе так сильно люблю, як вареники з вишень.
-(О, то велика любов!)

6. Переписати текст, почленувавши на речення, у вигляді діалогу. Пояснити розділові знаки. Прочитати за особами. (слайд №17)

Мамо я уже великий добре синку що ж по тому йду на Буг ловити рибку шуку принесу додому ти великий для порядку спершу ніж гуляти сину прополи цибулі грядку і сходи до магазину забаганки син притлумив дивиться з-під брів на неньку каже я вже передумав мамо я іще маленький.

В.Василашко.

7. Переробіть діалог на текст з непрямою мовою. (слайд №18)

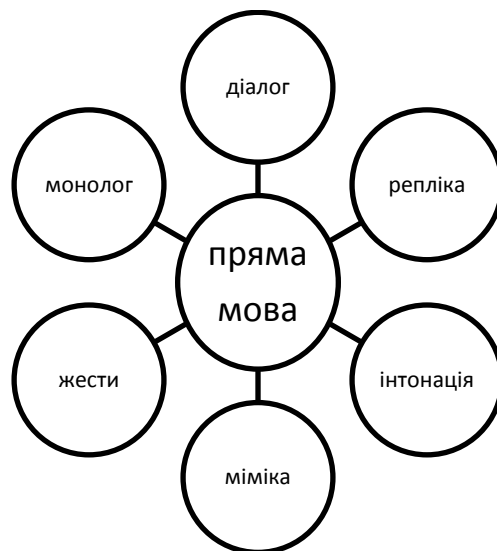
- Здрастуйте! Куди ви прямуєте? - закричала дівчинка.

Будь здорова, маленька дівчино- пташко, - поважно відповіли їй. – Ми поспішаємо на свято народження річки.

8. Підсумок гри. . (слайд №19)

- Гарна квітка утворилась?
- Як вона називається?(Мальва)
- Чим вона являється для України?
- А які ще квіти належать до народних символів України?

VI. Підсумок уроку. Створення асоціативного грона. . (слайд №20)

VII. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Рефлексія.

- Я зрозумів ..
- Я думаю, що ...
- Особливо мене вразило...
- Мені сподобалось...

VIII. Домашнє завдання.

- Скласти розмову-діалог з друзями про бережне ставлення до природи.

